

Hygieniska Eleganta Hållbara

Syster
tücken Syster
madrasserSäljes av Möbel-, Sängkläders och
Manufakturaffärer inom hela landet.
A/B Stockholms Vaddfabrik
Stockholm - Liljeholmen
Kungl. Hovleverantör

Vad har hänt?

SVENSKA SAARKONTINGENTEN är nu uttagen och håller på att trimmas ihop och utrustas under Allehandas livliga protester. Man må hoppas, att då våra männingar komma ut, de skola — följande traditionen från Gustaf II Adolfs dagar — uppträda nyktert och anständigt, så att sådana pinsamma intermezson, som rapporterats från engelska militären i Saarbrücken, ej skall kunna läggas de våra till last.

DE SVENSKA PRESSENS OLUST att behandla fosterfördrivningsproblemet är påfallande stort, jämförd t. ex. med Norges. Då ett stort möte ägde rum i Auditorium för några veckor sedan, där även denna fråga behandlades, varo de flesta tidningarnas referat ytterst knapphändiga. Man nöjde sig med frasen: »Herr Schlyter mobiliserar hjälptrupper». I förra veckan hölls i Auditorium ett även mycket talrikt besökt möte i fosterfördrivningsfrågan, där något avvikande synpunkter framfördes. Pressen har föredragit att helt och hållet förbigå detta möte. Tidningarnas Telegrambyrå lär ha saknat personal eller hindren legat på annat håll — men det hela bottnar säkerligen i det svenska manliga psykets olustförmimmelser inför hela detta problemkomplex.

EN 25-ÅRSPLAN FÖR OFFENTLIGA ARBETEN har framtagits i Förenade Staterna omfattande cirka 5,000 dollars om året. Planen innehåller bl. a. förslag till nyodlingar, utvidgning av nationalparkerna, ökad användning av vattenkraft, skyddsåtgärder mot översvämningar och föreningar av vatten, statskontroll över gruvariften. Dessutom en regelträtt planhushållningsorganisation, med permanenta nämnder under överinseende av en centralnämnd — alltså en utomordentligt långt gående ekonomisk maktbefogenhet för presidenten.

TVA AV TYSKLANDS FRAMSTA MUSIKER, dirigenterna Furtwängler och Kleiber ha lämnat sina befattningar vid Filharmoniska orkestern och Operan i Berlin för att demonstrera mot de följelser, som nazi-regeringen utövat mot en annan känd musiker — för hans judiska börs skull. Det uppges att de båda dirigenterna berövats sina pass, för att hindras att lämna landet. Som ersättning för denna svåra förlust för det tyska musiklivet, har Göring anställt dirigenten vid Operan i Wien, herr Clemens Krauss. Detta engagement gav anledning till häftiga demonstrationer för och emot från publikens sida vid hr Krauss' sista uppträdande i Wien och tidningarna bestod honom ett ganska kallt förvä.

MED DETTA NUMMER AV TIDEVARVET avslutas vår ärgång 1934. Vi be att till våra läsare ja framföra vårt tack för det gångna året samtidigt som vi hoppas på ett gott återseende 1935.

Veckovisaren

U. Goethe's
PROMETHEUS
fragment

Prometheus:

Du skänker åt min ande
vad själv den äger!

Från begynnelsen
din röst för mig har varit himmelsluset!
Och alltid när min själ i samtal med sig själv
stod öppen inåt,
där harmonier tona — av sig själva,
som medfödd klang i själen —
ljöd där dina ord!

Så var jag själv ej jag —
det var en gudoms ord
jag förde på min tunga.

Men tänkte jag: en gudom talar —
så var ordet mitt!

Och så, med dig och mig
till ett förbundna,
evigt vill min kärlek dig!

Som när i kvällens sken och färger
solen — fastän hon gått ned —
dock finns därborta bakom mörka Kaukasus
och sveper in min själ i fruktbar vila
— ty hon är här närvarande, fast borta —
så har ock alla krafter hos mig vuxit
av andedrag uti din rena himmelsluft.

Men vilken rätt
ha väl Olympens gudar
att stolt herömma sig
av mina krafter?

De äro mina! Jag kan bruka dem!

Översättning av Honorine Hermelin.

Greta Cardell:

En seger.

Göteborg avvisar särbestämmelser för gift kvinna.

Ett med spänning avvaktat utslag följde vid senaste stadsfullmäktigeplennum i Göteborg. Det var beslut angående antagande av ett nytt tjänstereglemente för stadens tjänstemän. Detta förslag hade av den myndighet, som närmast stod för förslaget, lönenämnden, försetts med en särskild paragraf avsedd för gift kvinna. I motiveringen sade man sig vilja lösa den nu så aktuella frågan om gifta kvinnors tillträde till de kommunala befattningarna. Förslaget gick ut hösten 1931 och påtalades i en artikel, Gift kvinna attackerar i Göteborg, av undertecknad i Tidevarvet i november samma år.

Centralkommittén för kvinnoorganisationer gick omedelbart in till lönenämnden med en skrivelse. I denna framfördes kvinnornas syn på paragrafen och dess motivering. Den innebar en kränkning av kvinnornas rätt både som tjänstemän och medborgare, och allmänt tillämpad måste den leda till en försämrad ställning för den kvinnliga arbetskraften. Man begärde att likställighet mellan tjänsteinnehavare skulle upprätthållas.

Vid Tjänstemannasällskapets behandling av frågan ställde sig, glädjande nog, de manliga tjänstemännen solidariska (Forts. å sid. 2.)

Elin Wägner:

Floran vid
dikeskanten

När jag sitter vid mitt skrivfönster, höver förresten inte vara så värst intellektuell för att tillägna sig denna aristokratiska syn. Man skall inte förhåva sig, men jag undrar ändå om det inte är så, att de som komma ur någon av de anonyma grupperna kvinnor och arbetare ha färre frestelser att falla för ett sådant betraktelsesätt? Ty gjorde vi det, skulle vi ju glömma och förneka vad vi sett på dikeskanten där vi växte upp! Det kan naturligtvis hända oss, men då äro vi inte längre demokrater, då ha vi avsvurit tron på det mänskliga väsendets mångfaldiga möjligheter på gott och ont, dess påverkarhet, dess förmåga att reagera mot stimulans så som växten mot olika växtvärder och jordmån.

Att vara demokrat är emellertid en mycket svävande bestämning och betydelse framför allt inte alls detsamma i dag som exempelvis för 25 år sen. Då, när skivet var ungt, satte åtminstone den som skriver detta likhetstecken mellan en demokrat och en politiskt intresserad person, som arbetade på att göra »folket till herre i eget hus» genom införande av allmän och direkt rösträtt och borttagande av skattestreck. Detta var en förenkling av problemet som man i egenkap av rosträttslös nästan hade lov att begära. Men det dröjde heller inte länge, innan erfarenheterna tvungo en att tänka alltsammans om igen.

Många säga nu att misstaget bestod i att tro att folket kan och bör vara herre i eget hus. Ty, säges det, »folket kan icke vara sin egen herre, det behöver en Führer». Mot denna inställning står den, enligt min mening riktigare, som säger att misstaget låg i att tro att författningsreformer av sig själva skapa demokratin. Problemet hur folket skall komma åt att styra sig självt återstår att lösa, säga vi. Det är oändligt svårare än man tror. Författningsreformer bygga icke på en grund av aktivt och upplyst medborgarskap. Den väg är ännu icke öppen, det kanalsystem icke utgrävt, som gör möjligt en verklig cirkulation av energi, erfarenhet och vilja mellan den livaktige medborgaren och de exekutiva organen. Ty man kan väl inte räkna röstningarna vart fjärde år till en riksdag, som sen sluter sig inom sig själv och går upp i sina inbördes lekar.

Vi bevitna en massflykt från demokratets medan resten, d. v. s. massan är

odifferentierad, standardiserad. Man be- höver förresten inte vara så värst intellektuell för att tillägna sig denna aristokratiska syn. Man skall inte förhåva sig, men jag undrar ändå om det inte är så, att de som komma ur någon av de anonyma grupperna kvinnor och arbetare ha färre frestelser att falla för ett sådant betraktelsesätt? Ty gjorde vi det, skulle vi ju glömma och förneka vad vi sett på dikeskanten där vi växte upp! Det kan naturligtvis hända oss, men då äro vi inte längre demokrater, då ha vi avsvurit tron på det mänskliga väsendets mångfaldiga möjligheter på gott och ont, dess påverkarhet, dess förmåga att reagera mot stimulans så som växten mot olika växtvärder och jordmån.

Att vara demokrat är emellertid en mycket svävande bestämning och betydelse framför allt inte alls detsamma i dag som exempelvis för 25 år sen. Då, när skivet var ungt, satte åtminstone den som skriver detta likhetstecken mellan en demokrat och en politiskt intresserad person, som arbetade på att göra »folket till herre i eget hus» genom införande av allmän och direkt rösträtt och borttagande av skattestreck. Detta var en förenkling av problemet som man i egenkap av rosträttslös nästan hade lov att begära. Men det dröjde heller inte länge, innan erfarenheterna tvungo en att tänka alltsammans om igen.

Många säga nu att misstaget bestod i att tro att folket kan och bör vara herre i eget hus. Ty, säges det, »folket kan icke vara sin egen herre, det behöver en Führer». Mot denna inställning står den, enligt min mening riktigare, som säger att misstaget låg i att tro att författningsreformer av sig själva skapa demokratin. Problemet hur folket skall komma åt att styra sig självt återstår att lösa, säga vi. Det är oändligt svårare än man tror. Författningsreformer bygga icke på en grund av aktivt och upplyst medborgarskap. Den väg är ännu icke öppen, det kanalsystem icke utgrävt, som gör möjligt en verklig cirkulation av energi, erfarenhet och vilja mellan den livaktige medborgaren och de exekutiva organen. Ty man kan väl inte räkna röstningarna vart fjärde år till en riksdag, som sen sluter sig inom sig själv och går upp i sina inbördes lekar.

Vi bevitna en massflykt från demokratets medan resten, d. v. s. massan är

(Forts. å sid. 5.)

Glöm ej att prenumerera

på Tidevarvet 1935!

för Eder själv och Edra vänner!
Postgiro 1544 eller på närmaste postkontor. Helår 6:—Kom ihåg Tidevarvets
Reklamkonto 55160

Vi värdja även i år till våra vänner.

TIDEVARVET

Radikal
politisk
vecko tidning.REDAKTÖR:
Carin Hermelin.
ANSVARIG UTGIVARE:
Ada Nilsson.Utkommer varje helg tirsdags.
Trievaldsgränd 2, 3 tr., Stock-
holm. Tel. 20 48 42.

Ledamöter av Sveriges Advokatsamfund

Eva Andéns Advokatbyrå

Inneh: Eva Andén.
Norrlandsplan 18.
Tel. 75 75, 75 76
STOCKHOLMSpecialitet: Familje- och arvsaker.
Boufferingar och testamente. För-
valtningsuppdrag. Även skriftliga
förfrågningar.

Tandläkare

Gustav Rosenberg

Regeringsgat. 9V. Tel. 21 02 05.

Märta Armfelt

Generalagent i Skandia

Kostnadsfri rådgivning daglign
12-14 i Skandias huvud-
kontor, Myntorget 1.
Tel. Namnrop Skandia-Freja.

Specialitet:

Pension, livränte-, liv- och sjuk-
försäkring.

Allm. Barnbördshusets poliklinik

Alla vardagar 11-12 för havandeskapet
och dess sjukdomar och 14-14.30 för
kvinnojukdomar.För medellösa kostnadsfritt, för andra
mot erläggande av 2 kronor.

Stockholms stads Poliklinik

vård Kornhamnstorg 4

Måndagar, onsdagar, fredagar kl. 9-110 f.m.

För havandeskapet och
dess sjukdomar.För medellösa kostnadsfritt, för andra
mot erläggande av 2 kronor.

Professor Johan Almqvist

Nybrogatan 7, Stockholm Tel. 67 50 75

Mottagning: 11-2. Rådgivning även för
Hälsa och Könsjukdomar.UPPLYSNING I ÄKTSNÄPPLIGA
OCH SEXUELLA FRÅGOR.

Alma Axelssons

FÖRLOSSNINGHEM

LINNÉGATAN 19

Mottager inackord, även för längre tid.

Tryggt och egen-, värläk.

Tel. 778 24.

Almonda-Institutet

40-årig homeopatisk praktik.

Mottagning 11-2. Rådgivning även för
prospendens. Begär prospekt och frå-
gelista. Leg. läkare.

Address: Upplandsгат. 16, 4 tr. (hiss)

Stockholm. Tel. 32 08 99.

Arbetarnas egen

Tandklinik

Svedenborgsgatan 42

(hörnet av Skånegatan).

Mottagnings-tider: 10-3, 5-7.

Tel. 41 61 24.

ALL SLAGS TANDVÅRD.

Legitimerad tandläkare.

Låga priser.

Centralbadets damfrisering

rekommenderas

Tel. 23 33 35. Företagslosp.

Etagent.

Den 22 Dec. 1934.

Främja fri-
villigt för-
äldraskap.Olika äro de vägar som nutida
länder gå för att komma till rätta
med fosterfördrivningsproblemet.
Man kan lära av de olika ländernas
erfarenhet, men överallt måste frågan
angripas efter landets egna för-
hållanden. De diktaturstyrda länderna
kunna möjligtvis i någon mån
lita sig till straffhot och uttryck-
kända av kunskap. I demokratiskt
styrda länder, i all synnerhet med en
uppläst läsbar befolkning, måste man
som i så många andra avseenden
gå en längre, besvärligare, men
säkerligen också i längden hållbara
väg. Man måste få befolkningen
att förstå och med sin känsla ta av-
stånd ifrån en företeelse. Straffet
hjälpas så litet, när allt större och
större delar av befolkningen ej ac-
cepterar straffets grunder. Här är
uppfostrens långa och smala väg
den enda framkomliga.Men straffhot kan däremot direkt
skadliga följder. Den illegala abor-
tens stora hälsorisk undgår man en-
dast genom att samhällets egna ut-
bildade läkare få rättighet till havan-
deskaps avbrutande helt lagd i sina
händer, under betryggande åtgärder
för att hindra att rätten kommer att
missbrukas för snöd vinnings skull
— i större utsträckning än vad kån-
ske även ut förekommer.Straffhot ifråga om både upplysning
och preventiva medel samt
abortframkallning har i hög grad
hindrat en ildesförl och förutsätt-
ningslös diskussion icke endast över
abortens risker utan över hela det
stora problemet: rationell barnal-
string, d. v. s. förnuftigt födelse-
kontroll.Vår brist på bärande linjer för
vår befolkningspolitik har fört oss
till den ändstaden där vi nu befinner
oss.
Vi måste nu välja vår väg och ej
halta emellan tvenne olika system. Vi
gilla ej abortframkallning, men önskaatt straffhotet borttagande för att nå
en utgångspunkt att nedbringa sjuk-
domsrisker.Vi önska ingalunda att kvinnor i
stor utsträckning skall behöva under-
kastat sig abortering. Men därför
måste samtidigt anledningarna till
handlingen så långt möjligt undan-
röjas.Det skall icke blott bli möjligt för
kvinnor i nöd att få den hjälp, som
kånke ännu i så många fall är den
enda utvägen. Men det måste sam-
tidigt göras möjligt för människorna,
framför allt de unga människorna,
att få barn, att få bli föräldrar. Det
får ej vara något som endast en
bättre situation liten del av nationen
har råd till.När nu, som man förväntar, de
särskilt sakkunniga inom kort kom-
ma fram med sitt förslag till ändrad
lagstiftning rörande fosterfördrivning
är det att hoppas att de väl be-
sinnat dessa bägge mål, nedbringan-
de av den stora sjukdoms- och död-
lighetsrisken vid abortus provocatus
samt å andra sidan möjliggörandet
av en förnuftigt födelsekontroll. Det-
ta innebär att de som inga barn vill
ha må slippa. Men vi gillt möjligt
till framför allt de unga som i regel
inte bättre begär, att känna sin sam-
hörighet med livets alstrande krafter.Sy Edra
kläder själva!

Dambyster på och utan ställning.

Olika stolar.

A. B. GEJON

Birger Jarlsгат. 32, Stockholm

En seger.

(Forts. fr. sid. 1.)

med sina kvinnliga kolleger och begärde
uteslutning av paragrafen. I sällskapets
tidning var i. o. m. ovannämnda artikel i
Tidevarvet i väsentliga delar avtryckt.Sedan har förslaget passerat alla övriga
instanser, vilket tagit sin rundliga tid.
I början av juni i år kom det för i drät-
selkamraren. Där blev paragrafen föremål
för en ytterligare skärpning.Lönenämndens förslag stadgade, att
gift kvinna icke kunde erhålla ordinarie
befattning utan lönenämndens för varje
särskilt fall lämnade medgivande. Ord-
inarie kvinnlig befattningshavare skulle
icke »vara skyldig att av sådan anled-
ning avgå från befattning», så framte
framställning därom gjordes till löne-
nämnden under hänvisning till omsorgen
»stjänsens behöriga upprätthållande». Drät-
selkamrarns skärpning innebar, att
även ordinarie kvinnliga befattningsha-
vare skulle vara beroende av lönenämndens
medgivande för kvarstående i tjänst efter
ingångit äktenskap.Åt stadskollegiet var närmaste instans
för avgörandet i stadsfullmäktige, in-
gicko stads kvinnoföreningar såväl po-
litiska som församlingsting till dettastraffhotets borttagande för att nå
en utgångspunkt att nedbringa sjuk-
domsrisker.Vi önska ingalunda att kvinnor i
stor utsträckning skall behöva under-
kastat sig abortering. Men därför
måste samtidigt anledningarna till
handlingen så långt möjligt undan-
röjas.Det skall icke blott bli möjligt för
kvinnor i nöd att få den hjälp, som
kånke ännu i så många fall är den
enda utvägen. Men det måste sam-
tidigt göras möjligt för människorna,
framför allt de unga människorna,
att få barn, att få bli föräldrar. Det
får ej vara något som endast en
bättre situation liten del av nationen
har råd till.När nu, som man förväntar, de
särskilt sakkunniga inom kort kom-
ma fram med sitt förslag till ändrad
lagstiftning rörande fosterfördrivning
är det att hoppas att de väl be-
sinnat dessa bägge mål, nedbringan-
de av den stora sjukdoms- och död-
lighetsrisken vid abortus provocatus
samt å andra sidan möjliggörandet
av en förnuftigt födelsekontroll. Det-
ta innebär att de som inga barn vill
ha må slippa. Men vi gillt möjligt
till framför allt de unga som i regel
inte bättre begär, att känna sin sam-
hörighet med livets alstrande krafter.

Litzéns Advokatbyrå

Mosebackegat. 5. Tel. 43 18 34.

Inneh. N. Th. Wahlström.

Juridiska uppdrag. Köp o. försäljning av
fastigheter, inteckningsplaceringar m. m.

Bagarstugan

HORNSGATAN 37 Tel. Söd. 70 00

FOLKUNGAGATAN 65 " 73 37

GOTGATAN 52 " 333 90

Hur ser Eder till linne ut?

Ni tvättar väl med Versale, det enda tvätt-
pulver i sitt slag, som efter åtta månaders
officiella prov åsatts Husmoderförenin-
garnas garantier. Helt svenskt fa-
brikat och svenskt firma.

VERSALEFABRIKEN, Stockholm.

Kartritningskurs.

Vårkurs 15 jan. — Höstkurs 15 sept.

Begår prospekt!

ANNA DAHLSTRÖM,

c. o. kansli skrivare hos K. Lantmätarsty-
relsen. Adr. Styrmanng. 47, 3 tr., Stock-
holm. Tel. 60 62 74 kl. 8-9 f. m.fram med en skrivelse, i vilken kvinnornas
synpunkter på nytt framfördes. Fram-
ställningen utnämnde i en anhängan om,
att stadskollegiet måtte föreslå stadsfull-
mäktige att utesluta den omstridda para-
grafens uttryck till tjänstreglemente.
Detta senare blev också stadskollegiets
beslut, ehuru med endast en rösts majori-
tät.Så återstod det avgörande slaget i
stadsfullmäktige. Förslaget till tjänst-
reglemente gick igenom — utan debatt.
Stadsfullmäktige godtog också — utan
debatt stadskollegiets uteslutning av pa-
ragrafen om gift kvinna.Det är med stor tillfredsställelse vi
kvinnor i Göteborg nu konstatera, att Gö-
teborgs stadsfullmäktige avvisat förslaget
att införa särbestämmelser för kvinnliga
tjänstemän.När man hunnit till det lyckliga slutet
kan det kånke inte skada att vända sig
om och se på den tillryggalagda vägen.
Det tjänar ändå någonting till i ett demo-
kratiskt samhälle att begagna sin med-
borgerätt, att göra sin röst hörd i den
allmänna opinionen. Det kånke kan vara
gott att erinra sig — till en annan gång.
Greta Cardell.

Stridsflygmaskinen

»Kroksabeln»

En liten belysande scen i det stora,
ohyggliga spelet om vapenmarkna-
den har nyligen utspelats i Köpenhamn.
På den stora luftfartsställning, som i
höst ägt rum i Forum, förekom en kamp-
jagare av utomordentligt effektivitet, ut-
ställd av firman Armstrong. Maskinen,
som bär namnet The Scimitar, vilket bety-
der Kroksabeln, demonstrerades för en
samling inbjudna sakkunniga och visade
sig vara ett högklassigt krigsinstrument,
med en hastighet av 362 km. i timmen.
Dess maskingevärsutrustning hade en ka-
pacitet av 1,600 skott i minuten. Krok-
sabeln kan stiga till 2,000 meter på 3,5
minuter, dess höjrekord-är icke mindre
än 10,000 meter.Efter utställningen flögs The Scimitar
till Norge för att visas där och sedan be-
gav den sig till Tyskland, där den i när-
varo av Armstrongs europeiske försälj-
ningschef provflög inför en samling av
Tysklands förnämsta flygexperter. Det
lär vara första gången en firma uppbe-
hålls gör reklam för militära flygplan i
Tyskland, även om de amerikanska rust-
ningsfirmorna redan sedan flera år till-
baka bedrivit goda affärer med s. k. tra-
fikflygmaskiner.Ett folks
morgontimme.Vid Radikala Föreningens i Stock-
holm årsmöte den 17 december ha-
de sju av de föreningsmedlemmar, som
under året besökt Ryssland, ordet för att
besvara frågan: Vilket är ert starkaste
intryck från Sovjet-Ryssland? Till yret
voro de svarande författare, journalister,
läkare, lärare, statistiker — en brokig
samling av synpunkter alltså. Det visa-
de sig trots detta att sju radikala kvin-
nors intryck från Sovjet-Ryssland voro
väsentligen samstämmiga. För dem alla
var ett positivt intryck det starkaste.Alla kånke att de varit med om ett folks
stora morgontime, och det hade för
samtliga varit en gripande upplevelse.
Därför växte ur sju anföranden ett starkt
helhetsintryck. När dr Sundquist talade
om kvinnornas självklara andel i allt ar-
bete, när fru Wägnar talade om skrämet
av ett nyvunnet människovärde över an-
sikterna, när fru Käge talade om gemensamt
i uppfostrings- och kulturarbete, när
fröken Gustafson talade om samhälls-
righetskänslan mellan t. ex. skola och
fabrik, när redaktör Hermelin talade om
skydd och hjälp för mödrar och om de
glada barnen, när fröken Schultz talade
om teaterns inämla kontakt med allas liv
— då gav allsammans det helhetsintryck,
som redaktör Hermelin till sist fängde i
orden: för första gången i historien äro
alla med.Minister Kollontay som antagit inbju-
dan till mötet och som med några ord
tackade för den förstälse, man visat hene-
s land, tog också upp samhälls-
känslan såsom en stor ny verklighet i
Ryssland; under dessa år ha ryssar lärt
sig att känna ända en sorg gemensamt på
ett sätt som de förr inte kunde. Madame
Kollontay tillade, att hon bättre än de
som förut talat visste, hur mycket som
fattas i det nya Ryssland och att Ryss-
land kunde lära av svensk organisations-
förmåga och noggrannhet. Hon uttalade
till sist den förhoppningen att Ryssland
och Sverige skulle samverka och därige-
nom gagna kulturarbetet och främja
världssolidariteten.

A. Sg.

Eva Andéns blåboks-förlag.

Ären 1926-1928 var bl. a. diskussionen
om äktenskapslagstiftningen aktuell,
sådan den utformats omkring advokat
Eva Andéns blåboks-förlag. Här ha vi
uppsatt ett uttalande av advokaten:
— Det är icke något angrepp på äk-
tenskaps som mänsklig institution, när
man föreslår ändringar i de juridiska
reglerna för monogama förbindelser va-
re sig de medföra föräldraskap eller icke.
Ännu mindre är det ett angrepp på äk-
tenskaps som mänsklig institution, när
man fördrar sådana ändringar av de ju-
ridiska reglerna att människor och sär-
skilt unga människor verkligen få lust att
gå in under lagen och dess sanktion.
Äktenskapslagen bör kånke mer än
andra lagar visa en rätt avvägning mellan
samhällets intresse och den enskildes. Och
detta icke minst ut samhällets intresse.

karina

Svskola för modern kläd- och linnesömnad samt monterig.

8 mån. yrkeskurs. Betyg erhålles. Kurser på 4 veckor och 2 mån.
Aftonkurser. Vårterminen börjar 15 jan. 1935. Anmån. mott. dag.
9-6. Begår prospekt. Karina Nordeman, Eriksbergsgatan 5,
3 tr., Stockholm. Tel. 10 81 87.

Beställningsateljé

Nyhyttans badanstalt.

Läkare: Doktor B. Sundström, Nora.
Öppet hela året. Fysikalisk-Dietisk kurstanstalt med 35 års erfarenhet i behandling
av reumatism, mag-, tarm- och nervlidande, högt blodtryck m. m. Skodsborge-
metod. Modern badavdelning. Rum med utvida bekvämligheter. Utmärkt pro-
menadsväg. Hög torr barskogsluft. — Pensionärer mottagas. Begår prospekt.
Adress: JÄRNBOAS (6 mil norr om Örebro). Tel. 13.Kungl. Hovblomsterhandel
H. FLATOW
Säg det med blommor!
Västerlånggatan 14. STOCKHOLM
— Blomsterförmedling till in- och utland —
Telegr.-adr.: Flatow. Telefon: 11 05 06, 20 21 17. Postgironkonto 549

NORRKÖPINGS STUVLAGER

KLADESHANDEL, Barnhusgatan 4, Stockholm.

Ingen butik. Alla inköp o. försäljningar pr extra komant. Detta orsaken till våra bill. priser

Ur folkhälsans synpunkt —

Ett samhällsintresse att nedbringa de framkallade aborterna.

Opinionsmötet på Auditorium i fredags, i fosterfördrivningsfrågan, hade samlat en mycket talrik publik. Som inbjudare till mötet stod dels styrelserna för ett antal fackföreningar, Beklädnadsarbetareförbundets avd. 68 — sömmerkorna — Hotell och restaurang, avd. 48, Telegraf och Telefon, avd. 21, Transportarbetareförbundets avd. 36 — Tidningsbuden — Tobaksindustriarbetareförbundets avd. 2, Stockholms Stadsfackförening, vidare Stockholmsdistriktet av Socialdemokratiska Ungdomsförbundet samt några andra föreningar. Om det stora intresset för den behandlade frågan vittnade publikens spända uppmärksamhet och de spontana bifallsyttringar som gång på gång ägnades talarna, advokat **Ruth Stjernstedt**, doktor **Ada Nilsson** och fru **Elise Ottesen Jensen**.

Det var starkt enhedliga synpunkter som kommo till uttryck i de tre föredragen. De utmynnade alla i uppfattningen att abortföreningen är ett samhällsintresse som måste bekämpas, men att straffbeläggandet av aborterna icke är effektivt som botemedel. Straffrihet för kvinnan själv och den sakkunniga läkaren är i stället det första villkoret för att komma tillrätta med detta samhällsönd, ty endast genom sådan straffrihet kan saken undanryckas kvacksalvarna och man kan undvika de stora hälsorisker som de kvinnor, vilka begå abort, under nuvarande förhållanden utsätta sig för. Men strafffriheten måste kompletteras med positiva åtgärder till moderskapets skydd.

Om en kvinna av för henne ofrånkomliga skäl beslutat sig för fosterfördrivning, sade advokat **Ruth Stjernstedt** bl. a., finns ingen sannolikhet för att hon väjer för straffriheten, när det gäller att sätta sitt beslut i verk. Straffet har däremot en negativ verkan, det driver kvinnorna över till osakkunniga abortörer. Alla människor, som över huvud taget vilja åstadkomma något bättre sakernas tillstånd på detta område, inse att enda vägen är, att ge kvinnorna tillgång till sakkunnigt, d. v. s. av läkare utförd avbrutande av havandeskapet. Detta skulle betydligt minska antalet aborter, där de få sk, bleve tekniskt sett bättre och riskfriare utförda. Men det skulle också betyda, att läkaren säkert i många fall kunde avstyra en önskad abort. Han skulle kunna lämna råd och hänvisa till hjälpmöjligheter — något som ifråga om kvacksalveribortörer är uteslutet. Det är därför visst inte så, att tillgång till läkarhjälp för abort på ödvändigtvis måste tänkas öka aborternas antal.

Fastän man med tacksamhet måste hälsa justitieminister Schlyters initiativ till en revision av fosterfördrivningslagen, måste man, påpekar advokat **Ruth Stjernstedt**, ändå ställa sig betänksam till vissa av de i hans lagutskott framlagda synpunkterna. Framförallt gäller detta själva tanken på

att i en lag på förhand fixera vilka skäl, som skola anses vara bärande och välgrundade för företaget av fosterfördrivning. Enligt utskottets bibehålles straffet på fosterfördrivning — straffrihet medges endast i vissa fall. Frågan huruvida abort skall anses laglig eller icke laglig blir ytterst och helt beroende av läkarnas uppfattning rörande de bärande skälen för abort, något som absolut måste anses stötande. Deras uppfattning måste ju vara olika hos olika personer, på olika orter, under olika tidsperioder. Man har också vissa skäl att befara större stränghet gentemot de kvinnor, som i en framtid inte ville böja sig för läkarhans uppfattning om vad som bör anses som socialt bärande skäl.

Hur glädjande det nu framlagda förslaget än må vara som ett steg på vägen, yttrade advokat **Ruth Stjernstedt** till sist, tror jag icke att en reformlagstiftning på detta område kan komma att stanna förrän vi nått fram till att straffet helt borttages.

D:r **Ada Nilsson** betonade först och främst att det avsiktliga avbrutandet av havandeskapet visat sig vara något mycket riskfyllt, med jämförelsevis stor dödlighetsprocent och väsentlig sjukdomsfall. Visserligen är man på läkarhåll fullt på det klara med, att det finns fall av framkallad abort, som kunna avlöpa lyckligt och där vederbörande slipper varje men för framtiden. Utsiktterna för att allt skall gå bra är självfallet större ju bättre de hygieniska förhållandena äro under vilka ingreppet äger rum och ju mera sakkunnig hjälp som finns att tillgå. Men som det nu är, är sjukdoms- och dödsriskerna så stora, att om det rörde sig om en annan sjukdom av så stor farlighetsgrad och som grep omkring sig i så stor utsträckning, skulle samhället genom sina medicinska myndigheter icke töva att gripa till utomordentliga åtgärder för att jorebygga en så allvarligt samhälls fara.

Det finns ingen ansvarig person som upplåter avbrutande av ett havandeskap av medicinsk synpunkt som en oviktig sak eller en bagatel.

Hur har man då försökt komma till rätta med abortföreningen?

D:r **Nilsson** påvisade de olika linjer som man prövat i olika länder. A ena sidan, som t. ex. i de diktaturstyrda staterna Italien och Tyskland, har man gått fram med skärpt lagstiftning, med straff emot fosterfördrivning och strängt förbud mot spridande av kunskaper om födelsekontroll. Särskilt stränga straff drabba i Italien läkare och sjukvårdspersonal om de överträda förbuden. A andra sidan ha vi den fullständiga straffriheten, genomförd i Sovjet-Unionen. Men på båda dessa håll har man samtidigt gått in för ett effektivt moderskapsskydd, med omfattande åtgärder till stöd för familjebild-

ningen och moderskapets underlättande.

Hur ha vi det nu i vårt land? Vi ha straffet kvar, men fosterfördrivningarna öka. Vi ha en preventivlag, som visserligen inte hindrar spridande av upplysning, men som lagt hinder i vägen för den vederhäftiga upplysningen. Vi ha i flera decennier ropat på en mildmildveten sexualupplysning och uppfostran — men förgäves. Vi fingo ett moderskapsskydd, men hur ofullkomligt! De praktiska åtgärder som föreslogos av moderskapsskyddsutredningen år 1929 vänta ännu på utformning och genomförande.

Då det nu ställes i utsikt att en länge efterlängtat lagreform rörande fosterfördrivningen skulle komma till stånd, fortsatte d:r **Nilsson**, måste man vara storsattad Schlyter djupt tacksam, för att han satt sin hand till verket och verkligen synes vilja driva fram bättre förhållanden. Men denna tacksamhet kan och får icke hindra oss som genom lång erfarenhet kommit fram till en något olika uppfattning, att framlägga denna.

Herr Schlyter har icke velat helt ta bort kriminaliseringen, utan anser att ett urval bör ske. I de fall där kvinnan genom barnets tillkomst försättes i nöds eller eljest allvarligt fara uppstår för hennes välfärd, skall abort, enligt justitieministerns mening vara tillåten. Detta skall avgöras i främsta rummet av läkarna. Två läkare, därav en tjänsteläkare, skola i varje särskilt fall intyga vad som är nöd eller välfärd. Men vi se, vad beträffar de s. k. medicinska indikationerna, hur ofta tvenne läkare ha olika uppfattning. Vad skall då icke bli ifråga om det subjektivt förnunnna nödtillståndet? Olika tjänsteläkare kunna ha olika uppfattning. Tillämpningen blir då olika i olika distrikt. Där bägge läkarna ansett att aborten är beögd — finns det då minsta sannolikhet för att kvinnan icke går till en abort? Och om två läkare tycka olika — vem skall hon tro på? Följer hon den ena läkarens uppfattning — som hon kanske litat mera på — och tar saken i sin egen hand, då har hon begått en kriminell handling.

Öch vid de rent sociala fallen — såsom fördrivning av sjukvårdstjänst och lärarinnan, som statsrådet talar om — ligger det icke något upprörande uti att samhället sanktionerar abort som den enda utvägen! Och hotar icke här en verklig klasslag. Ju högre upp i samhället kvinnan står, ju större förefaller kanske nödläget och ju lättare kan det bli att erhålla samhällets sanktion.

Man löser ej frågan med partiell strafffrihet.

Skall man då lämna allt fritt? Ja, för

Advokat Ruth Stjernstedt.

D:r Ada Nilsson.

Fru Elise Ottesen Jensen.

Vi ha de stora problemen arbetslöshet och bostadsbrist. Hur mycket spela ej de in i fosterfördrivningen.

Och vi behöva en effektiv moderskapshjälp. Kvinnorna måste känna trygghet inför havandeskapet. De kvinnor, som vilja avbryta havandeskapet av råddla för att förlora sin plats, uppskattar jag, sade d:r **Nilsson**, till 30 procent av alla de kvinnor med eget arbete, som vilja begå abort. Här behövs en lag, som stadgar att en kvinna ej får avskedas på grund av havandeskap. Kommer den att kringgås? Det är möjligt, men dess blotta existens skulle vara ett bevis på att samhällsmakterna ha aktning för moderskapet. Den aktning man så ofta talar om måste fastslås i handling, även om den bara bleve en symbol. Samhället uppställer det ena kravet efter det andra på mödrarna — och krav som man måste gilla i barnets namn. Men har samhället möjligheten för, framförallt, de unga, att efterkomma dessa krav?

Vi måste, slutade doktor **Nilsson**, inrätta vårt samhälle så att det blir möjligt för människor att bli föräldrar. Icke ur nationalekonomisk synpunkt, utan för den enskilda människans egen skull. Understöd gärna de barnrika familjerna, men glöm ej de unga, för första gången far eller mor. Det är icke den måttlösa försäkrakelsen som skall upplysa dem, då de för första gången känna sig delaktiga i livets förnyelse. Det är värnadt och glädje inför livets mysterium de skola känna. Det vore att svika vår plikt mot de unga att vilja föra in våra samhällsförhållanden möjliggjord detta.

Fru **Elise Ottesen Jensen** betonade liksom ledens lagens oförmåga att genom bestraffning kunna förhindra fosterfördrivningarna. Dessa äro ett faktum om man vill dem eller ej, och hela frågan är då, om kvinnorna skola få sakkunnig hjälp eller om de skola drivas i armarna på kvacksalvare. De flesta kvinnor som begå fosterfördrivningar skule med glädje ta emot barnet om livet bjudom dem möjligheter. Det är icke av bristande ansvar man tillgriper fosterfördrivning, men det är just på grund av sin ansvarskänsla. Fosterfördrivningarna måste övervinnas icke med straff men med upplysning. Särskilt bör undersöka skollagen, där det är för sent. Den sociala nöden är orsaken till det mesta eländet på detta område, slutade fru **Jensen**. Samhället måste ta sitt ansvar.

att komma åt de illegala fosterfördrivningarna med sitt önda, måste man försöka på alla fall, av fosterfördrivning över till kompetenta läkare, med anmälningsplikt och underkastade vissa villkor. Aborterna måste sålunda först och främst legaliseras. Men — straffrihet är ingalunda detsamma som ett gillande från samhällets sida av abortföreningen. Vad samhället i stället skall göra är att ta bort anledningarna till aborterna. Först och främst ta bort okunnigheten.

Som det nu är kan man skriva en 60-70 procent av alla fall där kvinnor önska begå fosterfördrivning på okunnighetskonto — okunnighet om preventiva medels och åtgärders otillförlitlighet. Vi behöva alltså upplysning — efter linjer, som förut mångfaldiga gånger framhållits.

Ett yrke med goda FRAMTIDS-möjligheter.

En utbildningskurs vid **Hvita Korsets**

i Almhult medför erkänt goda framtidsmöjligheter. Tusentals unga kvinnor ha som Hvita Kors-systrar fått goda välvärdade platser i barnavård, hemvård, hemsjukvård, ålderdomsvård etc. Prospekt sändes mot porto. Allt sedan skolans start (1911) ha Hvita Kors-systrarna rönt livlig efterfrågan på grund av sin erkänt goda praktiska och teoretiska utbildning. Under innevarande år ha samtliga sköterskor redan före sin ex. varit upptingade till platser. Övrigvärdigt lönar det sig för arbetsvilliga, framtidsrävande flickor att söka utbildning vid Hvita Korsets skola i Almhult. Nya kurser börja den 2 januari och 1 februari.

Hvita Korsets Barnavårds- & Sköterskeskola, Almhult.
Var god sänd prospekt till:
Namn:
Bostad:
Postadress:

Tillbringa JULFERIERNA
å
HEDMANS PENSIONAT
HÄLLAND
150 rum, därav 70 med varmt och kall vatten. Rum med privatbad.
HELPEPENSION
7 kr. — 14 kr.
Förnämliga salonger — Moderna bekvämligheter — Ny och förstklassig badavdelning — Massage — Kvartslampa — Tesla — Medicinska bad — jakt och fiske — Van färdredare för de dagliga utflykterna.
Skridskobana • Ishockey • Slädfärder
Erkänt riktigt och gott bord. — Diet på ordination av läkare. — Öl och vin. — Ring Hälland 7.

Historien om en moder och ett vardagsöde
H. G. CARLISLE.
Livet bär mig
Roman. Kr. 6:—, inb. 8:—.
»Man läser inte denna bok. Man flämtar sig andöst igenom den... en levande bok, som kommer att överleva dagläsesuccéerna. Ord bli fattiga inför en roman som denna. De bli inte bara fattiga. De bli fattiga.»
Skånska Dagbl.
»När man slutat denna bok, är man glad att ha fått den i sin hand. Det är en stor bok om en mor.»
Nya Dagl. Alleh.
I alla boklädor.
Wahlström & Widstrand

Skansen
Köp "Skansenkort" för 1935 — gälla redan nu —
MEDLEMSKORT
I Skansenföreningen å 10:— kr. berättiga till inköp av
TILLÄGGSKORT å 3:— kr. för man, hustru, hemmaboende barn och fast anställda tjänare.
ÅRSKORT
Samtliga kort kunna rekvireras per telefon, namnansrop Skansen eller 62 13 10, Postgöro 311 50.

Hela familjen tycker om
IDUN

om familjen tycker om stil, trevnad och kultur. För in IDUNS anda i Edert hem. Ni får valuta för 15 kr. helår, 8 kr. halvår. Giro 1235!

Böcker för barn och ungdom.

Från J. A. Lindblads förtag, Uppsala:

Stig och andra små människor. Av Dagmar Thunqvist. Häft. 1:50, inb. 2 kr. Boken börjar med Stigs första skoldag, vilken han begynder med friskt mod, särdeles uppmuntrad som han är av sin speltäna mössa, en riktig skolmossa. Lärarinnan är snäll och barnen inte heller farliga. Det är riktigt trevligt i klassen. Och litet var övervinnet blygheten och säger frimodigt sina tankar. Så skriver lärarinnan stora bokstäver på svarta tavlan. Somliga barn kunna dem redan, somliga inte. I korus få de säga bokstävernas namn. I — tänk att ett sådant där streck kan vara en bokstav! — I-i-i-i skrika barnen i korus — I-i-i-i — Stig reser sig från sin plats och kliver mot dörren. — Vad tar du dig till, Stig? — Jo, han vill gå hem — »Jag tycker det är litet farligt här.»

Men så får man inte göra i skolan, det blir att sitta stilla på sin plats tills klockan ringer. Det och mycket annat måste Stig lära sig, och det var inget som var riktigt riktigt, men mycket som var riktigt riktigt. Men så blev han sjuk, var länge borta från skolan, fick en ny lärarinnas, som inte begrep sig på honom. Lika litet som inte begrep sig på henne, delvis därför att han till följd av sjukdomen blivit litet döv och inte alltid hörd vad hon sade. Inget kunde han numera göra riktigt rätt — inte stava en enda mening feltrött, inte — fast hans hörsel nu kommit igen — säga några ord utan att stamma. Han var — trots att han var en riktigt bra liten pojke — snubblade nära att bli en misskänd skubbare. Men så hände det förunderliga, att någon upptäckte hans musikaliska begåvning, och full av lycka fick han lära sig spela flöjt.

Boken om Stig rekommenderas varmt, inte endast hans jämnåriga, men också och synnerligen lärarinnor och andra stora människor som ha med små människor att göra.

Bytingar. Nya upplag av Olle och Gösta. Av Märta Tamm-Göstling. Häft. 2 kr., inb. 2:50. Olles och Göstas vänner, som hört känna dem i boken *Olle och Gösta*, höra säkert gärna mer om de

båda ynglingarnas företag. Olle och Gösta äro kända pojkar och aldrig elaka, mitt i sin förbluffande uppfattningsförmåga att komma i kritiska situationer och försätta föräldrar och andra anhöriga i skräck. Bland det värsta var väl när de körde med trallan på järnvägsräpet, tills de hörde det sjunga i skenoran från ett annalkande tåg och de inte hastigt nog finga trallan av spåret. Det var allt nära att de finga smörj av lokföraren, som måste stoppa tåget för deras skull och var rasande. Inte mycket bättre var det förstås när kolman, som de byggt alldeles själva efter mönstret av de riktiga, stora kolmännarna, slog upp i flammor och höll på att tulla på hela storskogen.

Man kan säga att Olle och Gösta förlora hade träkigt. Träkigt har inte heller den som läser om deras upplevelser, och man kan säga många pojkar och flickor att få denna rolliga bok i julklapp. Omslaget och illustrationerna äro trevligt gjorda av Maja Synnergren.

Mors klöverblad. Av Nanna Lundh-Eriksson. Häft. 2:50, inb. 3:50. En bok om en mor och hennes tre barn, vilka leva i sållsnytt lyckligt samförstånd, alltifran de tre telningsnäs småbarnsålder tills de äro färdiga att börja leva livet på egen hand. Familjefadern har dött innan den yngsta, gossen, föddes. Boken är friskt skrivet, utan sentimentaltitet. Kanske i vissa kapitel en smula doerande, t. ex. i kapitlet »Allvarliga studier i sommarhatten». Barnen vilja under en sommarvistelse i Skanör gå och se på en gammal kyrka. »Men, sade mamman, så får ni också komma ihåg att det inte blir barna poligt, för ska vi se slottsullen och kyrkan ordentligt så ska jag också berättat ordentligt för er om det gamla.» I alla fall för Klöverbladet en lycklig tillvaro ihop med den kloka mamman, och man följer med utvecklingen i skolen, och man följer med utvecklingen i skolen, och man följer med utvecklingen i skolen. Boken passar väl bäst för flickor, i åldern efter 12 år.

Ahlén & Söners Ungdomsböcker: Pris per del kr. 1:50:

De fyra bröderna och andra sagor. Av Edvin Björk. — Edvin Björks nya sagobok, som, trots det lilla formatet, innehåller inte mindre än tolv sagor, kommer säkert att läsas med spänning av många barn. Sagorna äro omväxlande och fantastiska och stilen ledig. Den första sagan i samlingen behandlar, i ny variation, det gamla motivet: Bröderna, som gåvo sig ut i vida världen för att söka lycka och möttes igen vid livets slut och förtäglade varandra sina öden.

Något sorgligt och därför ingenting för barn tyckes mig sagan »Närtegerlen och döden». Men där berättas så mycket annat i boken — om drakar och troll och förtrollningar och ädla riddare och stolta sköna borgfruar och om små pojkar, som råka rätt in i spännande sagovänter. Så boken kommer helt visst att senteras av sagoläskande barn i åldern 8—12 år.

Omslag och illustrationer äro av Bo Vilson, något stela i uppfattning och utförande. Trolsen se inte ut som troll. Och

Förklarad natur.

Harry Martinsons nya diktsamling heter »Natur». Titeln passar inte in på hela samlingen, en del av dikterna hör hemma i sagans och drömmens värld bortom all verklighet, andra är rent refterande — men samlingens bästa är en skimmerande pärlrad av fullkomligt sköna och klara naturdiktur. Så titeln är nog riktig i alla fall.

Filosofen Martinson har blivit också nästan lika kär som dikteren. Hans bild av världssomnaden, som vill springa alla små dumma nationsgränser och med vänligt öppna ögon och händer vandra över jorden, lika beredd att tacksamt ta emot som att själv skänka — den är inte bara vackert utan också sporrande. Men i »Natur» är det dikteren och inte filosofen som gläder oss. Där filosofen träder fram, kan han denna gången inte få oss att lyssna. De reflekterande dikterna har alla (med ett undantag: »Fattigdomens») en underligt falsk och skramlande ton; det är en krampaktig anhopning av ord, som varken är vackra eller begripliga. Likadant förhåller det sig med en del av fantasidiktarna: de är konstlade, och ingenting annat. Just därför att man stöter Harry Martinsons diktning så högt,

önskar man, att han aldrig mer på detta vis måtte förlora sig själv bland tomma ord. (Men kanske förhåller det sig så, att dessa bitar härstämmer från en tidigare period och fått slinka med som fylnad? — Låt oss hoppas det.)

Andra av fantasidiktarna upplever man, fastän eller kanske just därför att man inte lyckas fatta ordens och bildernas innebörd, som en fantastisk musik från en okänd värld. Martinson har skadat synen i sitt omätliga sagorika, vilka han inte tydligt kan förmedla åt oss, men om vi avstår vårt förnuft och bara lyssnar som barn, förnimmer vi något av själva sagostämningens melodi. Den förtrollande ringelguldvisan till John Bauer bör kanske räknas hit, fast den bör ju till dem, som är lättare att begripa.

Men samlingens utan tvivel starkaste dikter är de, som har inspirerats av en ren och omedelbar naturupplevelse, de är enkla och klara och vi vanliga dödliga förstår väntande ord. »Höst», »Det är ny afton», »Stigen in i dungen», »Strömkarlsått», »Sommarnatt på Bottniska havets» — det är bara ett litet urval, de är lika fullgoda allesammans, och man vet inte, åt vilken man ska ge priset. Helst skulle man vilja citera varenda en, men jag väljer »Höst»:

Landskapet framstår med hästar
och härdnuta plöjare som se emot havet.
Plögen gör höstens första svarta repa i
den gula sädessubben,
vidgar sitt morgonskinn i den dagens
mörka kvadrat,
som blir större och större, tills den höjs
i skymningen,
sväller med sitt morber i natten.

Och några underbara rader ur »Sommar-natt på Bottniska havets»:

Ljusfänt bottnisk horisont
går svalkad in i kvällens vita intet
där varje stjärna bleks på valvets öde viv
och gryningen tar vid där solen gömt sig.

Natursyner, som vi själva tycker oss ha skymtat en gång, i ett rikt ögonblick, men på långt avstånd liksom och halvt gömda av dimmor — Martinson skingrar dimmorna och visar oss naturens dolda, men verkligaste verklighet i all dess stilla skönhet — ty han har den goda blicken som tränger ditt fram och gåvan att kunna tala om för oss vad han sett och vi bara anat.
Jan-Erik Holm.
Harry Martinson: Natur. Bonniers. Pris 4: 25.

Noveller av Jeanna Oterdahl.

»Möten på vägen» kallar Jeanna Oterdahl sin nya bok — en novellsamling. Jeanna Oterdahl är så känd för svensk publik att det är mycket som kan lämnas osagt på tal om hennes böcker. Vi känner igen hennes flytande stil, hennes berättargåva, hennes milda, goda ämnessvald för innehållat någon gång löper faran att bli en alltför vacker blomstermåling för att rätt passa in i våra bistra tider. I dessa noveller överkräcker författarinnan med en viss kärighet i tonen som åtminstone för den som skriver dessa rader förefaller som en stor landvinning. I »Duvstaket», »Porträtten», »När Dellingsens placket påron» möter vi verkliga människor på gott och ont, ställa inför små och världsliga frestelser, känner att vi går på jorden bland gelikar.

I novellen »Främlingarna» stöter vi på en av Jeanna Oterdahls välkända gestalter. Ingrid Björck är ärlig och ideell, rättsänkande och osjälvisk; hon har planterats in i en krass och materialistisk familj som hon förgäves försöker att förbättra, men till slut finner hon i en liten fosterdotter all den finfänsiga förståelse som hon saknat hos de sina. Man är just i färd med att ta avstånd från så mycken samlad dygd — det finns en viss förtroddhet som kommer en att längta efter alla sju dödsynderna på en gång! — då Jeanna Oterdahl kommer ens dålighet på skam och ger slutet en helt ovanligt vändning. Det blir inmer och inmer vaknande, känner röken, hör det farliga knastrande ljudet. Hon binner just att komma ut och störtas utan betänkande in i den egna dötterns rum, hon släpar på den stora halvkävdva flickan och bryter först samman när hon råddat henne ut i det fria. Var fanns fosterdottern? På henne hade hon ett tänkt en sekund. I farans plötsliga ögonblick hade handlingen instinktivt gått den egna ungen, trots främlingskapet i tankeväriden. Det är säkert en riktig kärleksöde och sedan man funnit den ser man på novellen med andra ögon.

Jeanna Oterdahl är så långt kunnen, hon kan så mycket att man ovillkorligen ställer stora fordringar. Och man tror sig få finna att hennes svaghet ligger i att karaktärerna lätt bli alltför odifferierande, skiljestreck alltför bestämt draget mellan »de snälla» och »de stygga» — problemen alltför enkla. I »En mor och hennes dotter» beskriver författarinnan på ett förtjusande sätt en lycklig liten flicka som vuxit upp i en lycklig familj. »Hon var också en av de få som aldrig behövde pina sig med undran över sin egen och allas tillkomst. Ingen grumlighet eller skamsenhet hade för den skull stört barndomsärens lugn. Det hade varit lika naturligt för henne att fråga om detta som om annat, och hon hade alltid fått svar. Halvkävdva visor, förstuckna antydningar, het och orolig undran över

”Som ett symtomatiskt tidsdokument

är Sarmarks bok om Stanley Jones värd att läsas av alla socialt intresserade, skriver Soc.-D. om

Stanley Jones, vem han är och vad han vill,

av H. Sarmark. Pris kr. 1:50, och förlägger:
»... skrivet på klart och från den vanliga, religiösa terminologin lyckligt befriat språk.» S. F.
»Presenteras på ett sympatiskt och värdigt sätt.» (Såningemännan.)

Gud, Sökaren och Radiolyssnaren.

Av Hugh Redwood. Inledning av red. Arvid Svärd. Pris kr. 1:25.
»En mycket originell och i många stycken märklig bok. — Hör verkligen till dem, som inte får grämmas eller förkomma bland julens rika bokfödo.» (Broderskap.)

Jul och Nyår. 90 öre.

Ungdomskalendern LINNÉA
Kart. 2:—, kbl. 2:50.
»Komma säkert att få en strykande åtgång.» (Ljusnan.)

**En märklig roman:
FAST GRUND.**

Av Kari Glöersen.
Hft. 3:25, kbl. 4:50.
»Välgrundande fri från den lätta och tama sentimentalitet, som eljest pår vidlåda framställningar i denna genre.» (Broderskap.)
»Författaren dokumenterar sig inte bara som en briljant och fängslande berättare, utan även som en mycket god psykolog.» (Sjdsvenska Dagbladet.)
I bokhandeln och från
DE UNGA FÖRLAG, Sthlm 1.

Alf Ahlberg
Rektorn vid
Brunnsviks
Folkhögskola
uttalar sig om
Folket i Bild:

... synas mig väl fylla de anspråk, som man kan ställa på en nutida tidskrift, avsedd för folkläsning. Som en särskild förtjänst skulle jag vilja framhålla tidsningens intresse för arbetarörelsen och dess frågor och personligheter...

Brunnsvik, Sörvik 12 okt. 1934.
Alf Ahlberg.

PRENUMERATIONSPRIS:
Helår 7:50; Halvår 4:—;
Kvartal 2:10.

FOLKET I BILD, Box 118, Stockholm I.

Undertecknad prenumerar (helår, halvår, kvartal).

Namn
Adress

Såld i

**150 upplagor
i Japan!**

KAGAWA:s

enda stora roman

Ett sädeskorn

»... levande konst... en serie japanska tavlor, gråa och klara linjer och färger. Utan sentimentaltitet berättar Kagawa hårda öden, i vilka kärlekens och förlösningens tankar lysa med eviga stjärnors milda ljus.»

Stockholms-Tidn. St. D.
I varje bokhandel! 4:75

FAHLCRANTZ & C:o

DÖMD!

Läs
Elise Ottesen Jensen:

Människor i nöd
Det sexuella
mörkets offer
9:e tusendet

Ur en sållsnytt enhällig press:

— Sympatisk därför att den är så mänsklig, den griper därför att den är så sann och välgrundande fri från sentimentalitet. Färd, härtja och förstånd och skriver av social lidelse. — Värld att läsas, begrundas och spridas.
Dr GERDA KJELLBERG.

— I den råder de behärskade tonfallen, den näkna fotografiska skildringen. Gripande och på samma gång veterhäufig —
Dr ADA NILSSON.

— Enkelt, ärligt och gripande återges här några av de gripande fall där kvinnor gått under tack vare det heliga, sexuella hysteriet.
— Rösterna skäller av mödosamt återhållen harm.
NILS BEYER i Soc.-D.

Pris kr. 1:50 häft., inb. 3:—
FEDERATIVS
STOCKHOLM I

Julens roman

Gösta Gustaf Janson:

**Gubben
kommer**

9:50.

BONNIERS

Floran vid dikeskanten

(Forts. fr. sid. 1.)

fien, därför att dess problem visar sig vara värre än man trodde att lösa. Det är rätt märkvärdigt, ty det ligger i människans natur att lockas av svåra problem, ej fly dem. Mänskligheten uppgav ej försök med flygmaskinen efter Ikarus misslyckande eller Leonardo da Vincis; ej heller tappade man modet efter de första klina försöken med telefon, filmfotografier, talfilm och radioring. Då det gäller att avtvinga naturen dess hemligheter eller tämja dess krafter, då ge sig inte människorna, men då det gäller sammanlevnadsproblemet äro de feiga och lata. Och eftersom det är den allmänna attityden, skäms ingen för att sträcka vapen och förklara att vad man har att välja emellan är demokrati med vanmaket och split eller diktatur som håller massan i tukt, skrämmer den till stillhet och stämplar dess mening genom propaganda.

Det är här som ens tro på människans okända värld, dess reservat, kommer in och formulerar åt en svaret: *Jag är inte tvungen att välja så.* Jag förbehåller mig rätt att arbeta ut flumrättningen att det kan gå att utvinna slumrande krafter inom människovärlden likaväl som inom naturen. Det är inte sant att utvecklingen måste stå stilla just på den mänskliga sammanlevnadsområdet.

Den rörelse inom människoströmmen som faller mest i ögonen just nu, är reträtten från allt för farliga positioner; från självstyre och demokrati på internationell bas. Men det går andra strömmar genom havet. Psykologien har kommit så långt nu, att den kan lera sig med pedagogerna för att lägga fundamentet till en ny demokrati genom uppfostran till gemenskap. Det finns nu en kunskap i den mänskliga psykens och sammanlevnadsfunktioner, avarter och möjligheter, som teoretiskt förbereder en praktisk lösning. Kväkarna äro bland andra ett exempel på att man kan grunda en bestående demokratisk enhet, där frihet och självdisciplin opplösligt förenas. Vår lilla svenska kväkargrupp kommer, så vi hoppas, att genom Emilia Fogelklouf formulera och bära fram detta budskap för dem som vänta att få höra och få prova att man inte behöver välja mellan frihet eller gemenskap.

Ingen tror väl att det finns ett patent som kan göra sammanlevnaden fullkomlig, men naturligtvis måste den kunna höjas ur det djupa förfall, där den nu nedsjunkit. Folk vilja gärna tro att vi stigit från brutala och blinda sammanlevnadsformer till allt finare och finkänsligare.

det alla ville veta, men de flesta inte får klart besked om förrän de hunnit ta skada, hade aldrig berört henne. Med friska ögon såg hon på kärlekens och tillblivelsens mysterium, men därför att hon fått klarhet, sysselsatte det sällan hennes tankar... »

Allt detta är fullkomligt riktigt, kan endast understrykas, men fullt så enkelt är väl inte ungdomens släktivisproblem att det kan helt avskrivas endast med upplysning?

»Den grönspräckliga dagboken» har Jeanna Oterdahl givit en rent konstnärlig liten skiss av stort värde.

E. B. G.

gare. Men jag tror t. ex. att de gångna generationerna i den bygd jag lever i hade skarpare sinne än vi nu för viken av en rätt atmosfär mellan människorna. De visste, att inte osynliga prologer till ett människodrama utspelas redan då människor nalkas varann och atmosfärens brytas, de hade sina försiktighetsmätningar och regler för att skydda sig mot vad de kallade onda tydor och skapa goda tydor eller god atmosfär. Oss förefalla de som rena vidskepseln, men de antydja ändå vakenthet och aktivitet på det psykologiska området, fast de inte skulle kunna uttala ordet.

Den vulgära kampställningen mellan individualism och kollektivism, tror jag beror på att orden användas för att täcka andra motsatser och intressen. Den borde alltså upplösas och omvandlas i en gemenskap, överallt där det finns entusiasm för vilja till en ny demokrati. Individuen kommer först till sin rätt i samspillet med andra, genom ett oavbrutt givande och tagande, genom ett frivilligt insmältande i den enhet dit han känner sig höra: den som mister sitt jag han skall vinna det. Vad vi vilja komma ifrån, vi just inte tycka att vi stå ut med liberalismen just nu, är inte individualism i verklig mening utan resterna i sinnet och samhället av tron på laisses faire.

Föreställningen att när varje företagare, och över huvud varje individ på sitt lilla företagare område, lämnas att söra för egna intressen, så skall summan av dessa ansträngningar ge största möjliga lycka åt alla, lever kvar hos många, ja, blommar upp som en dröm hos dem, som inte finna sig tillrätta i vår tid, då staten blivt den största av alla företagare, då privatföretagerna klumpa hop sig i allt större koncerner och individerna i allt större intressegrupper. Men friheten har inte gått tillspillo i gemenskapen utan först när denna inte medger någon spontan medverkan av individen inom grupperna. Ty som sociologen Follett uttrycker det i *The new state friheten måtes icke genom frånvaron av hänsyn för andra, utan genom måttet av den frivilliga verksamhet jag utövar.* Hos en individ, som kommer in i ett rätt samarbete med andra, frigöras bundna energier, och rikare mänsklighet blommar, det är saligt att gå och taga.

Är det någon som tror att det skulle lyckats att genomföra diktaturer i våra dagar, om inte människorna så lidit under splittring och långt efter enhet, att de ofratt vad som helst därför? Men diktaturerna — det har jag sagt förut här i Tidevarvet — ha det felet att de betyda en *genväg till enheten*, så fort man inte ger sig tid att skapa fram dem ur motsatserna utan etablerar och framför allt uppehåller dem med våld och förtvylt. Att gripa till terror liksom att gripa till krig är därför inte tecken på kraft och mod utan på oförmåga för den långt svårare uppgiften att förlika motsatserna och skapa en enhet ur dem. Även den diktatur som lyckas med detta i bettan av ett stort ögonblick, begär nästan alltid felslutet att tro att den sålunda vunnit enheten och måste bestå, eventuellt med terrorns järnhand. Han kan inte utvärda att enheten bara var ett ögonblick

inom en levande, föränderlig process som en nation är och måste skapas på nytt igen.

För dem som tro att risken med diktaturen endast är den, att man kan få en dålig diktator eller att den gode diktatorn dör eller depraveras av sin ställning, vill jag citera det värsta uttalande jag läst över diktatur, värre än bruna boken och Dagens Nyheter's ledare och därtill upptecknat efter en fascist i ett offentligt ögonblick. Efter Tidevarvet för den 4. aug. citerar jag den berömda italienska fysikern Corbino. Sedan han beskrivit italienarnas växande benägenhet att låta Mussolini lösa alla svårigheter och att köra fram honom som auktoritet i alla debatter i stället för att genomtänka och begrunda sin mening, fortsätter han: »*Jag för min del beklagar denna vana att alltid ty sig till Mussolini. Den kan nämligen framföra en generation av individer vilka antingen är lättja eller fruktan äro komplett ur stånd att påtaga sig eget ansvar.*»

Detta om diktaturens, militarismens och den patriarkaliska disciplinens vådor för menige, kvinnor och barn! Är inte lättja och fruktan kvinnliga karaktärdrag, där denna sant kvinnliga uppfostran gjort sitt verk?

Låt mig innan jag slutar även deklarerat om den inverkan tron på möjligheten inom den vida människovärlden har på inställningen till den aktuella politiken. Denna tron inte bara riktar in en på arbete för en framtid, där individernas krafter skola frigöras och tillgodogöras av samhället på ett helt annat sätt än nu. Den bestämmer också ens allmänna inställning till de aktuella politiska frågor som komma under ens ödmöde. Till exempel: eftersom jag tror på att individens frivilliga inordnande i de mänskliga sammanhangen är det betydelsefulla och anser det bättre att bjuda dem något positivt i stället för att gå förbudsvägen, tror jag att sexuell upplysning och en mödråhjälp, som är värd namnet, är bättre än preventivlag och straff på fosterfördrivning.

Därmed har man fått en linje som samman knyter ens olika ställningstaganden under tidens lopp till ett helt, en värde-mätare att lägga på de nu praktiserade politiska systemen.

Man kommer då att se Sveriges utrikespolitiska linje i samarbete med andra nationer. De aktuella utrikespolitiska händelserna kan man inte bedöma eller döma som då man från parkett kritiserar en föreställning, man kan inte yttra sig om den oängående och objektiva, utan måste bringa dem i samband med Sveriges ansvar som en del i det hela. Det är oerhörda ansvar som den vita rasen ådrager sig genom sin hänsynslösa och klumpiga kolonialpolitik måste Sverige sålunda dela i den mån vi profiterat av rovdrieten. Eftersom vi accepterat den vita rasens förhållelse och metoder, är nu varken utan ansvar eller risker i den nuvarande spända situationen. Kanske har Sverige icke på ett par hundra år haft ansvar genom en missriktad aktivitet utan genom för liten aktivitet. Aktivitet är dock inte liktydigt med vapnet ingripande, det finns många andra former.

En enskild människa som sitter där, som så många av oss göra, med sin ansvarskänsla och sin vilja till meddelaktighet men till synes utan vägar att leda sin aktivitet dit där den kunde göras fruktbarande, har därför inte rätt att göra ingenting. Man måste utgå från, att det aldrig kommer att hända att ens

Alexandra Kollontay:

Moderskapet och dess evolution i framtiden.

II.

Vad kan moderskärleken under nuvarande förhållanden betyda för en vuxen människa? Det är oftast bara en besvärande plikt-känsla: hon är min mor och därför måste jag älska henne. Denna känsla är någon gång blandad med en viss tacksamhet för barndomstiden, men nästan alltid för den *gångna* tiden. I mycket sällsynta fall har en vuxen människa behov av sin mor. Egentligen bara i två fall — förut nämnda: en mor som ett bekvämt tillskott i de gifta barnens liv (för barnarnas skull), eller en morväninna i harmoniskt samförstånd med sitt barn. Men det sista händer, som sagt, mycket sällan. En dylik vänskap uppstår oftare mellan uppfostrare och elev än mellan mor och barn.

I framtiden, och i en socialistisk stat skall den sunda modersinstinkten icke förnekas. En sund kvinna får alla möjligheter att föda barn och ha glädjen att umgås med de små, särskilt när hon har en utpräglad »modersinstinkt». Men som i djurriket kommer hon att så småningom skiljas från de små, i den mån de växer upp. Hon skall icke signa sin skapande energi åt en enskild människa. I ett socialistiskt samhälle skall hon ställa den i hela mänsklighetens tjänst. Och då kommer den tragedi mellan mor och barn, som så många kvinnor upplever, att försvinna: Då blir det slut med denna besvärande plikt-känsla gentemot modern — och från moderns sida denna känsla av besvikelse och kränkning över att de vuxna barnen ha »övergivit henne» och icke »tillhört henne längre».

intresse eller möjliga kapacitet kommer att tas i anspråk av det omdanings- och nydaningsarbete som pågår, ty detta är, i den mån det är officiellt, monopoliserat av en trängre politisk grupp och förbehålles den och dess medbröder. Men man får inte därför filosofera som Sven Lidman gjorde härom dagen i *Allehanda* och påstå att:

»Livet lärt oss så småningom att Gud i sin nåd och barmhärtighet begränsat vårt ansvar och vår uppgift till de 1 2 meter av det gigantiska frontvsnittet, där just du och jag ensam har att svara för vad som sker och vad som icke sker är rättfärdighet och sanning på just den eller två metrerna stridslinje.»

Jag förutsätter en människa, som tror att en verklig demokrati kan byggas endast på ett nät av samverkande mindre grupper, som genom kontakt med de större när fram med medvetet genomtänkta impulser till de platser där de stora besluten fattas. Då kan hon inte begränsa sig till en 2 meter, nej, hon anser till och med att det är ett sätt att komma undan svåra ställningstaganden. Hon måste börja arbeta för demokrati i de minsta enheter hon tillhör: familjen, yrkesenhet och bygdeenheter och göra vad hon kan för att knyta samman dessa med andra liknande enheter och med det stora hela.

Lin Wagner

Och en mormors självförsäkelser kommer att försvinna. Den stackars mormor som man behöver, men icke därför att man älskar henne så mycket eller för att hennes närvaro är moraliskt viktig — nej, bara därför att det ibland är så bekvämt att ha mormor i huset.

Det är typiskt, att när en mor dör så sörjer hennes vuxna barn henne, men de gråter icke över förlusten av den stackars gamla människan, som var så lätt kränkt och så ofta missnöjd med sina barn — de ser framför sig bilden av den unga modern, som i deras barndom var dem en källa till glädje.

Det är sällan man känner tomhet i det själsliga livet efter moderns bortgång, det är mera en tomhet som uppstår i ens vardagliga liv. Det är en helt annan sak att mista sin man, sin hustru eller sitt barn.

I det nya socialistiska samhället kommer det att utvecklas en ny moderskänsla för små barn, en ansvarskänsla för den unga generationen, och denna känsla kommer att utveckla sig tillsammans med uppblomstrandet av den socialistiska andan.

Hela det känslokomplex (moderskärlek och ansvarskänsla) som har utvecklats sig genom generationer och generationer ur en primitiv biologisk instinkt, dessa värdefulla känslor får icke och kan icke för-gås i ett samhälle, som bygges upp på en grundval av solidaritetsprinciper.

Men detta känslokomplex (moderskärlek och ansvarskänsla för de små) skall en kvinna lära sig att ge inte bara till sitt eget barn, men till alla de små som hon får under sin vård och sitt beskydd. »Var mer inte bara för ditt eget barn, men för alla små av det samhälle du tillhör!»

Individualistisk moderskärlek (bara till det egna barnet) var nödvändig i ett samhälle som uppbyggdes på privategendomens grundvalar under familjelivets starka band. Familjen, och modern i familjen, har varit den unga generationens enda beskyddare. I det socialistiska samhället försvinner den roll som modern spelar i barnens uppfostran, och beskyddare och uppfostrare av barnen blir kollektivet. Ju mera homogen och ju starkare kollektivet är — dess fullkomligare övertar det uppfostran av den unga generationen i enlighet med dennes klassideologi. (Det finns något liknande i de borgerliga länder, där »the upper ten thousands» ha slutna läroverk, colleges, lyceer, flickpensioner, som tar de mindreåriga barnen ifrån familjekretsen.) Familjen och modern träder tillbaka för den uppfostran som barnet får enligt andan hos den sociala grupp det tillhör.

Evolutionen av moderskapskänslan är oundgänglig. Den individuella moderskapskänslan — full av missräkningar, som så ofta gör kvinnan olycklig och kan vara så besvärande för barnen, kommer att försvinna så snart kvinnan lämnar den förtrollade kretsen av *bara* familj-plikter och träder ut på den stora arenan av allsidiga möjligheter för hennes skapande kraft att verka i mänsklighetens tjänst.

ÅSA-hus och ÅSA-sportstugor

Gedigna, praktiska och med verkligt vackra exteriörer. Alla tycka om dem och kunna vi referera till många belåtna köpare. Bestäm Eder nu innan priserna stiga. Begär katalog.

Åmåls Sågverks Aktiebolag, Åmål

Tel. 400, 302, 301.

Åsa-Försäljningskontor, Vasagatan 26, Stockholm.

Tel. 21 26 05.

Kurser för TANDTEKNIKER

Vårkursen 1935 börjar måndagen den 21 januari. Anmälan inlämnas i december. Prospekt angående kurser om ett och två år erhålls i januari 1935. Upplysningar även genom Sveriges Tandläkare-Förbund. Tandläkare Gina Nilsson, Styrningsgatan 57, Stockholm.

Sakkunnig utprovning av Radio ledande fabrikat

kostnadsfritt utan förbindelse för Er. Ingenjörsfirman Martin Lundqvist, Tryggs hus, Engelbrektsplan. 20 20 70.

Radio uthyres för sjukhus.

BORGHAMNS Lanthushållsskola

Ostergötland. Kurs 9 januari—22 juni. Undervisning i matlagning, bakning, slakt, konservering, närings- & födoämneslära, hälsolära & barnvård samt hems- & sömnad, vävning (enkl. såväl som konstväv.). Mjölkhushållning, trädgårds-skötsel, smådjurskötsel. Skolan, som är vackert och friskt belägen vid Vättern och Omberg, står under statens inspektion och statsbidrag kan erh. t. 15—20—35 kr. pr mån. Illustr. prospekt fr. föreståndarinnan L. Lindahl, Borghamn. Tel. 7.

Clarté 1935

Sveriges enda tidskrift för fri
Socialistisk kritik och diskussion

12 nummer

Helår 3:—, halvår 1:50, Lösn. 25 öre

Prenumerera omedelbart på postgiro 2874

Clartés expedition, Klara Västra
Kyrkogata 7 Stockholm C. Tel. 203010

En succébok!

Walter Schönstedt:

Skjuten vid flyktförsök

SA-roman.

Ingen som vill förstå bakgrunden till 30 juni-
morden kan gå förbi denna spännande roman

Pris 3:75.

Radikal konst!

Mänsklighet

Häfte 2 nu utkommet med bild- och textbidrag
av radikala svenska och norska konstnärer
och författare.För att möjliggöra massspridning av detta
andra häfte har priset sänkts till **50 öre**
Häfte 1, praktupplaga, pris kronor **2:50**CLARTÉS FÖRLAG
STOCKHOLM C.

Icke skärpt terror!

M innet av den mördade Sergei Kirov har hedrats på mångfaldigt sätt av det sörjande ryska folket.

I hans födelseby, där distriktssovjeten just var samlat till kongress, när dödsbudet kom, beslöts man att förbudsbå ansträngningarna för förbättrade livsvillkor för befolkningen och mot statens fiender. Arbetarna i staden Viatka, i Kirovs födelsebygd, ha bett att staden skall få heta Kirov efter honom, vilket beviljats av centrala exekutivkommittén. Stora demonstrationer och minneshögtidigheter ha hållits till den dödes ära. Han var, synes det, i bästa mening en folkets man.

Mot bakgrunden av dessa spontana solidaritetsyttringar från folkets sida, förefalla de tillgripna terrorhandlingarna efter mordet dubbel avskräckande — allra helst som man inte vet i vilken grad de straffade verkligen varit skyldiga till mordets utförande.

Manchester Guardian kommenterar händelserna med en tänkvärd artikel, ur vilken vi tillåta oss citera följande:

»Aven om motiven till mordet på Kirov ha varit av politisk art, kan det inte på minsta sätt rättfärdiga den allmänna intensifieringen av den röda terrorn. Den är helt och hållet fördömlig.

Avrättningar förekomma ouppörligt i Sovjet-Unionen i enlighet med den helt nyss antagna lagstiftningen, som belägger skadegörelse mot staten med mycket stränga straff. Efter mordet på Kirov har terrorn blivit skärpt. Dessa handlingar är typiska för all slags diktatur. Diktaturen existerar genom att injaga skräck, och befinner sig själv i ständig skräck. Varje minsta slag, som riktas mot diktaturen eller mot någon av dess män, återgäldas blint, våldsamt, hundrafalt eller tusenfalt.

Genom sin skickliga och fredliga utrikespolitik och genom sina framgångsrika ansträngningar att genomföra det socialistiska uppbyggnadsarbetet, har Ryssland väckt stort intresse och vunnit mycket sympati — i en utsträckning som Nazi-Tyskland inte förmått. Men den röda terrorn och dess skärpande under den senaste tiden visa en olycklig släktskap mellan de båda diktaturerna.

Ryssland slätter helt säkert värde på det intresse och den sympati det lyckats vinna. Men det måste också ha klart för sig, att det genom utbredandet av den röda terrorn, riskerar att förlora båda.»

Herre, när du sitter vid ditt domarebord...

H erre, när du sitter vid ditt domarebord och skall skilja på oss som man skiljer fåren från getterna, vilken bedrövelsens dag måste det icke bli! Kanske har du byggt ett stort färahus ute på din lantgård med många och härliga rum. Kanske har du satt nytt gräs i dina gräsmattor och ansat alla hagar och betesmarker och sett till att det överallt finnes friskt vatten. Du har gjort allt, och tusentals ånglar har du anställt för att vakta fåren.

Herre, vilken bedrövelsens dag, när du skall döma! Det finns ju knapp några får. Ett och annat litet lamm, ack ja, många små lamm, oskuldsfulla och snö-
vita, som förtroendefullt trycka sig intill dig långt innan du ännu har satt dig vid ditt domarebord. Och du smeker dem och ditt ansikte strålar när du tänker på hur gott du har ställt för dem hemma.

Men den stora överskådliga hopen står tyst och väntande med ögonen i marken, tätt tryckta till varandra men var och en med egna dystra tankar: Jag var fattig, när jag levde, men det fanns alltid de som voro fattigare än jag. Det stod en blind man i ett gathörn med hatten i handen. Novemberblåsten rev i hans gråa hår och hans kinder och näsa voro blåa av köld. Jag frös ju själv fastän jag hade hatten på och dessutom rock och vantar. Jag såg honom och gick förbi.

På Sveavägen stod en 11-årig gosse och bockade djupt för var och en som gick förbi medan han tyst räckte fram en ask med nälar och kängsnören. Han fick 25 öre. Sen gick jag på bio. Vår för tog jag honom inte med på bio. Han kunde behövt lite roligt. Det är ett tungt arbete att stå och bocka för var och en som går förbi på en storstadsgata. Kanske var han hungrig också och hade ett uselt hem. Jag glömde honom och fylle mig själv med glädje och mat. Herre, ge honom nu av ditt finaste grönbete, han står därborta. Jag har just aldrig gjort något som du kan bli glad över.

Runt fångelset har jag gått var dag, så som man går kring vilket hus som

helst utan en tanke på de olyckliga som vändas i de små cellerna. Alltför ofta är det samhället självt som driver dem i olyckan. Och vem är samhället? Ack, det är ju jag och alla de andra självaska och kärlekslösa. Herre, du ser, att tjuven som stal, därför att han var hungrig, och mördaren, som gjorde ont därför att han var driven till en punkt där han var utom sig själv, deras synd är mindre än min, då jag förtalade min broder.

I glada lag bland vänner, som voro lika tanklösa som jag själv, har jag avhånat den ensamme som var lite olük oss. Jag har prisgivit honom åt löjet och därmed bundit honom till händer och fötter och drivit hans själ till förtvivlan. »Mej och mitt» har varit min lösen, mottot för hela mitt liv och till mitt sista andetag fanns endast jag själv och de mina i mitt medvetande. Hur ofta har jag inte slagit andras barn och ryckt brödet ur munnen på dem för att ge åt mina egna!

Herre, jag förmår inte höja min blick från marken och se på ditt ansikte. Jag kan inte vänta tills du säger: Gå bort ifrån mig i förbannelse, jag går ändå. Sorgen och skammen över att jag i mitt liv aldrig gjorde det som jag ändå innerst visste att jag skulle göra, ligger som ett berg på mitt bröst, och jag går ut i mörkertid på en väg som jag inte vet vart den för. Kanhända när jag gått länge att det för mig skall tänkas en stjärna, som barnhärligt leder mina steg till en ny dag.

Hedvig Peterson.

Blå boken

kalender för ideellt och socialt arbete, har i år utkommit med sitt elfte band och har som alltid ett omväxlande, intressant och väl sammanställt innehåll. Utom den fylliga kalenderavdelningen upptager Blå boken i år artiklar om Alkoholfrågan i diktaturländerna, Arbetslöshetsförsäkringen, Bad och renlighet, Folklig musikföstran m. m.

Blå boken representerar ett gott och framgångsrikt arbete från Nykterhetsorganisationernas och de av dem utsedda redaktörernas sida och är värd allt erkännande.

Nästa nummer av Tidevarvet utkommer lördagen den 5 jan. 1935.

A.-B. Skandinaviska Tillskärareakademien

Drottninggatan 73 C, Stockholm. Tel. 20 16 74.

Läroanstalt för undervisning i TILLSKÄRNING och PROVNING av alla slags herr- och damkläder. Längre och kortare kurser anpassade efter elevernas behov och förkunskaper. God modern undervisning. Vårterminen börjar den 14 jan. Begär prospekt!

Läroanstalten grundad 1912. Tildelad statsunderstöd.

KRAKA'S Elevavdelning

Yrkeskurs:

8 månaders kurs i sömnad
med bô-jan den 1 sept. och 15
jan. varje år.

Korta kurser:

2 månaders kurs med början
den 1 och 15 varje månad.
4 veckors eget arbete.

Mindre kurser och specialkurser

med början när som helst under terminen.

Prospekt på begäran.

Telefon 62 51 53.

KRAKA

Stureplan 2, 3 tr.
STOCKHOLM

RESTAURANG

Port Arthur

Blekingegatan 40. (Invid Götgatan).

MUSIK.

BRA

matställe!

Dörrarna hållas nu-
mera öppna till kl.

10

c. m.